

[Stinus]

NATO træffer beslutningen, vil det jo blive tilfældet i løbet af nogle år. Produktion og stationering i Europa af krydsermissiler vil betyde, at atomtærsklen sænkes, og at en begrænset atomkrig i Europa vil være en mulighed. Er det, hvad vi ønsker?

Det radikale venstre vender sig herimod og ønsker, at den danske regering skal tage afstand fra den beslutning. Derfor har vi bedt om at få oplysninger om regeringens holdning på NATO-ministerrådsmødet den 12.-14. december.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Siden forsvarsministeren den 17. maj d.å. her i tinget besvarede en lignende forespørgsel vedrørende overvejelserne i NATO om en modernisering af NATOs taktiske atomvåben, TNF, har der udviklet sig en betydelig debat om disse spørgsmål i Danmark. Vi synes, det er overordentlig vigtigt, at der finder en bred debat sted om sikkerheds- og udenrigspolitikken. Spørgsmålet angår Danmarks placering i det internationale samfund samt vore muligheder for bedst at øve indflydelse på de løbende bestræbelser for at fremme fred og sikkerhed.

Afspændingspolitikken er for os så magtpåliggende, at alt må gøres for at hindre en kaprustning i Europa. Perspektiverne for en sådan kaprustning er så skræmmende, at ethvert fornuftigt menneske må vige tilbage for at medvirke til en udvikling i denne retning.

Erfaringerne fra tidligere forhandlinger mellem Øst og Vest viser, at de bedste resultater i sådanne forhandlinger opnås, når begge parter føler deres sikkerhed rimeligt beskyttet. Som det siges i Harmelrapporten fra 1967, der fortsat udgør grundlaget for NATOs arbejde med afspænding mellem Øst og Vest, strider militær sikkerhed og afspændingspolitik ikke imod hinanden, tværtimod supplerer de hinanden. SALT-forhandlingerne er et godt eksempel herpå.

En vis militær balance mellem parterne er således en meget vigtig forudsætning for at opnå resultater i våbenkontrollforhandlinger mellem Øst og Vest, og NATOs TNF-modernisering drejer sig også om dette. Der er her enighed om, at en sådan balance stort set eksisterer, når det gælder de strategiske, interkontinentale våben, der er omfattet af SALT II. Samtidig består der i Europa, hvad

jeg vil betegne som en foruroligende uligevægt i Warszawapagtlandenes favør på det konventionelle styrkeområde. Det er for at rette op på den uligevægt, at der nu i 6 år har fundet indgående nedrustningsdrøftelser sted i Wien – det er de såkaldte MBFR-forhandlinger, som desværre ikke hidtil har kunnet opvise virkelige resultater.

Ser man på det næste trin i den traditionelle tredeling af de militære styrker, de taktiske atomvåben, også kaldet TNF, er situationen den, at Sovjetunionen i de senere år har moderniseret sine taktiske atomstyrker i et tempo og i et omfang, der har skabt og i stigende grad vil skabe en betydelig ubalance i Europa til fordel for Warszawapagten. Denne manglende balance er hidtil blevet opvejet bl.a. af NATOs strategiske atomstyrker, nemlig gennem USAs søbaserede, strategiske atomstyrker, også kaldet Poseidon, der er stillet til rådighed for alliancen i Europa. En videre udbygning af disse styrker er imidlertid blevet bremset gennem SALT II-aftalen. I et bare lidt længere perspektiv er det derfor klart, at NATO ikke kan acceptere, at den nuværende situation fortsætter.

De mest fremtrædende elementer i den sovjetiske TNF-udbygning er SS-20 missilet og Backfirebombeflyet. SS-20 missilet skønnes at være udstationeret allerede nu i et antal af omkring 120. Der forventes en øgning på omkring 50 pr. år. SS-20 adskiller sig markant fra tidligere sovjetiske TNF-våben ved at være udstyret med tre sprænghoveder pr. missil, ved sin langt større præcision og rækkevidde samt ved sin mobilitet, der i betydelig grad reducerer dette våbens overraskelseeffekt og reducerer dets sårbarhed. En meget væsentlig del af disse våben er rettet mod mål i Europa, og truslen skærpes yderligere ved, at missilernes tre sprænghoveder er individuelt styrbare.

Indsættelsen af det avancerede Backfirefly, der er udstyret med atomvåben, er foreløbig begrænset i forbindelse med SALT II-aftalen til 30 fly pr. år, men også en sådan forøgelse vil i løbet af en kort årrække give Sovjetunionens taktiske atomstyrker en betydelig slagkraft. Antallet af Backfirefly skønnes i øjeblikket at være ca. 50.

Til dette billede af en, synes jeg, klar talmæssig NATO-underlegenhed på dette område følger sig, at NATOs TNF-våben tillige i vid udstrækning står for at skulle udfases,